

MINISTERSTWO EDUKACJI I NAUKI
DEPARTAMENT WYCHOWANIA I EDUKACJI WŁĄCZAJĄCEJ

Warszawa, 12 marca 2021 r.

DWKI-WWR.021.1.2020.BLP

wg rozdzielnika otrzymują:

Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Zarząd Główny;
Dom wczasów Dziecięcych Towarzystwa Przyjaciół Dzieci w Głazie
Dom Wczasów Dziecięcych w Jodłówce Tucholskiej;

Szanowni Państwo,

odpowiadając na uwagi, zgłoszone w procesie konsultacji społecznych do projektów rozporządzeń¹, dotyczących domów wczasów dziecięcych, uprzejmie proszę o przyjęcie następujących wyjaśnień.

Ministerstwo Edukacji Narodowej 6 listopada 2020 r. przekazało do uzgodnień międzyresortowych i konsultacji społecznych dwa projekty rozporządzeń, w których wprowadzone zmiany dotyczą domów wczasów dziecięcych, m.in. czasu pobytu wychowanków. Konieczność zmian wynika przede wszystkim z potrzeby uporządkowania i doprecyzowania przepisów regulujących funkcjonowanie domów wczasów dziecięcych, w szczególności w zakresie definicji wychowanka tej placówki.

Domy wczasów dziecięcych należą do kategorii placówek zapewniających opiekę i wychowanie uczniom w okresie pobierania nauki poza miejscem stałego zamieszkania (art. 2 pkt 8 ustawy – *Prawo oświatowe*²).

Zgodnie z przepisami procedowanych rozporządzeń: dom wczasów dziecięcych jest placówką przeznaczoną do okresowego pobytu dzieci i młodzieży w celu organizowania i prowadzenia kształcenia dzieci i młodzieży lub wspierania

¹ Projekt rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 11 sierpnia 2017 r. w sprawie publicznych placówek oświatowo-wychowawczych, młodzieżowych ośrodków wychowawczych, młodzieżowych ośrodków socjoterapii, specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych, specjalnych ośrodków wychowawczych, ośrodków rewalidacyjno-wychowawczych oraz placówek zapewniających opiekę i wychowanie uczniom w okresie pobierania nauki poza miejscem stałego zamieszkania (Dz. U. poz. 1606) oraz projekt rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 2 listopada 2015 r. w sprawie rodzajów i szczegółowych zasad działania placówek publicznych, warunków pobytu dzieci i młodzieży w tych placówkach oraz wysokości i zasad odpłatności wnoszonej przez rodziców za pobyt ich dzieci w tych placówkach (Dz. U. poz. 1872 oraz z 2017 r. poz. 1628).

² Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2020 r. poz. 910, z późn. zm.).

i uzupełniania tego kształcenia, połączonego z jednoczesnym wspieraniem ich fizycznego i psychicznego rozwoju oraz wzmocnieniem ogólnej kondycji psychofizycznej i kształtowaniem zachowań prozdrowotnych, z wykorzystaniem lokalnych warunków klimatycznych.

Bez zmian pozostaje przepis, że wychowankowie przebywający w domu wczasów dziecięcych spełniają obowiązek szkolny lub obowiązek nauki przez uczęszczanie do szkoły funkcjonującej w domu wczasów dziecięcych lub szkoły poza domem wczasów dziecięcych (§ 73).

Zdarza się, że uczniowie przebywający w domach wczasów dziecięcych, np. w ramach wycieczek szkolnych czy pobytów w wakacje i ferie zimowe (wypoczynek) błędnie zaliczani są do wychowanków domu wczasów dziecięcych i wykazywani w systemie informacji oświatowej, a w przypadku niepublicznych domów wczasów dziecięcych, także do dotacji przekazywanej z budżetów powiatów na podstawie przepisów ustawy o *finansowaniu zadań oświatowych*³.

Również krajoznawstwo i turystyka, w tym wycieczki szkolne, organizowane są w domach wczasów dziecięcych. Natomiast powinny być organizowane wyłącznie na podstawie rozporządzenia w *sprawie warunków i sposobu organizowania przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki krajoznawstwa i turystyki*⁴. Organizatorem krajoznawstwa i turystyki dla uczniów, np. w formie wycieczki szkolnej, może być szkoła macierzysta, a opiekę nad uczniami sprawuje wyznaczony przez dyrektora spośród pracowników pedagogicznych tej szkoły kierownik wycieczki i opiekun. Z powyższego wynika, że nie można zakwalifikować tego typu pobytów dzieci i młodzieży w domach wczasów dziecięcych, jako zgodnych z przepisami nowelizowanych rozporządzeń z 2015 r. i 2017 r.

Nadmieniam, że domy wczasów dziecięcych mogą organizować wypoczynek, ale zgodnie z przepisami art. 92a–92t ustawy o *systemie oświaty*⁵ oraz rozporządzenia w *sprawie wypoczynku dzieci i młodzieży*⁶.

Zgodnie z ww. przepisami pobyt dzieci i młodzieży w czasie wolnym od zajęć szkolnych stanowi *wypoczynek dzieci i młodzieży, który organizowany jest w celach rekreacyjnych lub regeneracji sił fizycznych i psychicznych, połączony ze szkoleniem lub pogłębianiem wiedzy, rozwijaniem zainteresowań, uzdolnień lub kompetencji społecznych dzieci i młodzieży, trwający nieprzerwanie co najmniej 2 dni, w czasie ferii letnich i zimowych oraz wiosennej i zimowej przerwy świątecznej, w kraju lub za granicą, w szczególności w formie kolonii, półkolonii, zimowiska, obozu i biwaku* (art. 92a ust. 1).

Z powyższego wynika, że dzieci i młodzież korzystające z wypoczynku organizowanego przez domy wczasów dziecięcych, na podstawie

³ Ustawa z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 2029, z późn. zm.).

⁴ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 maja 2018 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki krajoznawstwa i turystyki (Dz. U. poz. 1055).

⁵ Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2020 r. poz. 1327, z późn. zm.).

⁶ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 marca 2016 r. w sprawie wypoczynku dzieci i młodzieży (Dz. U. poz. 452).

ww. przepisów, są uczestnikami wypoczynku, a nie wychowankami domu wczasów dziecięcych, w rozumieniu obecnie obowiązujących przepisów. Zatem uczniowie przebywający w domu wczasów dziecięcych w ramach krajoznawstwa i turystyki organizowanej przez ich szkoły lub placówki macierzyste, a także uczestnicy wypoczynku, nie powinni być zaliczani do wychowanków domów wczasów dziecięcych, w związku z tym nie powinni być subwencjonowani i dotowani jako wychowankowie tych domów.

Jak wykazano wyżej, zarówno wycieczki szkolne, jak i wypoczynek dzieci i młodzieży podlegają odrębnym przepisom.

Natomiast w nowelizowanych rozporządzeniach wskazuje się wprost, że wychowankami domu wczasów dziecięcych są dzieci i młodzież przebywająca w domu wczasów dziecięcych w celu organizowania i prowadzenia kształcenia dzieci i młodzieży lub wspierania i uzupełniania tego kształcenia, połączonego z jednoczesnym wspieraniem ich fizycznego i psychicznego rozwoju oraz wzmocnieniem ogólnej kondycji psychofizycznej i kształtowaniem zachowań prozdrowotnych, z wykorzystaniem lokalnych warunków klimatycznych.

W związku z nieefektywnością tak krótkich pobyków uczniów w domach wczasów dziecięcych, po konsultacjach, wprowadza się przepis określający minimalny czas pobytu wychowanka w placówce, tj. 6 dni. Przyjęto, że 6 dni stanowi najkrótszy czas pobytu, który pozwoli na zorganizowanie dziecku nauki w szkole połączonej z jednoczesnym wspieraniem jego fizycznego i psychicznego rozwoju oraz wzmocnieniem ogólnej kondycji psychofizycznej i kształtowaniem zachowań prozdrowotnych, np. mogą to być turnusy dla dzieci z otyłością, z wadami postawy, z problemami zdrowotnymi, korekcyjno-kompensacyjne, terapeutyczno-edukacyjne. Maksymalny czas pobytu wychowanka w domu wczasów dziecięcych pozostał niezmienny i wynosi 12 tygodni.

Reasumując, domy wczasów dziecięcych mogą organizować zarówno wypoczynek dzieci i młodzieży, jak i krajoznawstwo i turystykę (np. wycieczki szkolne) na zasadach określonych w odrębnych przepisach, a rozliczać prowadzoną działalność na podstawie odpowiednich przepisów podatkowych.

Ponadto uprzejmie wyjaśniam, że obecnie nie planuje się odgórnego kierowania uczniów na pobyty w czasie ferii letnich, czy zimowych, organizowane przez domy wczasów dziecięcych. Natomiast mogą one odbywać się na dotychczasowych zasadach, w tym w ramach przyznanych dotacji, jak również na zasadach komercyjnych.

Dodatkowo, informuję, że czas pracy nauczycieli zatrudnionych w szkołach i placówkach prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego, został uregulowany w art. 42 ustawy *Karta Nauczyciela*⁷. Stosownie do art. 42 ust. 1 i 2 ww. ustawy, czas pracy nauczyciela zatrudnionego w pełnym wymiarze zajęć nie może przekraczać 40 godzin na tydzień.

W ramach tygodniowego czasu pracy oraz ustalonego wynagrodzenia nauczyciel (wychowawca) obowiązany jest realizować:

⁷ Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. – *Karta Nauczyciela* (Dz. U. z 2019 r. poz. 2215 oraz z 2021 r. poz. 4).

- 1) zajęcia dydaktyczne, wychowawcze i opiekuńcze, prowadzone bezpośrednio z uczniami lub wychowankami albo na ich rzecz, w wymiarze określonym w ust. 3 lub ustalonym na podstawie ust. 4a albo ust. 7 (tzw. pensum);
- 2) inne zajęcia i czynności wynikające z zadań statutowych szkoły, w tym zajęcia opiekuńcze i wychowawcze uwzględniające potrzeby i zainteresowania uczniów;
- 3) zajęcia i czynności związane z przygotowaniem się do zajęć, samokształceniem i doskonaleniem zawodowym.

Tygodniowy obowiązkowy wymiar godzin zajęć dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych, prowadzonych bezpośrednio z uczniami lub wychowankami albo na ich rzecz, wychowawców zatrudnionych w pełnym wymiarze zajęć w domach wczasów dziecięcych został ustalony w art. 42 ust 3 ustawy i wynosi 26 godzin, w tym 10 godzin zajęcia dydaktyczne. W ramach pensum nauczyciel realizuje zajęcia zgodne z zajmowanym stanowiskiem. W ramach 40-godzinnego tygodnia pracy, poza pensum, nauczyciel wykonuje inne zajęcia i czynności wynikające z art. 42 ust. 2 pkt 2-3 ustawy, np. bierze udział w posiedzeniach rady pedagogicznej, opiekuje się dziećmi w czasie wycieczki do teatru, przygotowuje się do prowadzenia zajęć, dokształca we własnym zakresie i doskonali zawodowo. Ustalenie przez dyrektora szkoły/placówki określonych zadań nauczyciela w ramach innych czynności i zajęć wynikających z zadań statutowych szkoły/placówki musi umożliwić nauczycielowi realizację wszystkich rodzajów zajęć i czynności, o których mowa w art. 42 ust. 2 pkt 1 – 3 ustawy Karta Nauczyciela, w ramach jego tygodniowego czasu pracy.

Organizacja pracy domów wczasów dziecięcych została określona w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 11 sierpnia 2017 r. *w sprawie publicznych placówek oświatowo wychowawczych, młodzieżowych ośrodków wychowawczych, młodzieżowych ośrodków socjoterapii, specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych, specjalnych ośrodków wychowawczych, ośrodków rewalidacyjno-wychowawczych oraz placówek zapewniających opiekę i wychowanie uczniom w okresie pobierania nauki poza miejscem stałego zamieszkania*. Zgodnie z § 71 i § 74 rozporządzenia domy wczasów dziecięcych zapewniają wychowankom całodobową opiekę, działając przez cały rok kalendarzowy, jako placówka, w której nie są przewidziane ferie szkolne. W związku z powyższym dyrektor placówki ma obowiązek do organizacji pracy wychowawców zatrudnionych w domach wczasów dziecięcych, prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego, stosować odpowiednio przepisy art. 42b (Praca w porze nocnej) oraz art. 42c (Tydzień pracy. Dni wolne od pracy) ustawy Karta Nauczyciela. Ponadto należy podkreślić, że zgodnie z przepisami prawa, za organizację pracy szkoły/placówki odpowiedzialny jest dyrektor, który jednocześnie jest kierownikiem zakładu pracy dla zatrudnionych w szkole lub placówce nauczycieli i pracowników niebędących nauczycielami.

W czasie konsultacji różne podmioty, w tym domy wczasów dziecięcych, zgłosiły uwagi do rozporządzeń. W związku z pytaniami, Ministerstwo Edukacji Narodowej 27 listopada 2020 r. zorganizowało spotkanie w trybie wideokonferencji, w którym uczestniczyli dyrektorzy publicznych i niepublicznych

Domów Wczasów Dziecięcych, przedstawiciele Zespołu Do Spraw Edukacji, Kultury i Sportu, Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, Starosta Powiatu w Tarnowie oraz Wicestarosta Powiatu w Jeleniej Górze.

W związku z postulatami zgłaszanymi przez dyrektorów domów wczasów dziecięcych, w przepisach procedowanych rozporządzeń, zmniejszony został minimalny czas pobytu uczniów z 8 dni na 6 dni oraz wydłużono termin wejścia w życie rozporządzenia z 1 stycznia 2021 r. na 1 stycznia 2022 r. W ten sposób dyrektorzy domów wczasów dziecięcych będą mieli około rok na dostosowanie prowadzonej działalności do przepisów.

Pragniemy podkreślić, że szeroki i łatwy dostęp do różnych form nauczania dzieci i młodzieży, zorganizowanych w profesjonalny i atrakcyjny sposób w rejonach Polski o szczególnych walorach klimatycznych i przyrodniczych, służy interesom publicznym. Zmiany, które mają być wprowadzone, odnoszą się głównie do występujących nieprawidłowości związanych z naliczaniem subwencji/dotacji.

Z poważaniem,

Joanna Wilewska
Dyrektor
/ – podpisany cyfrowo/